

HET VOORKOMEN VAN STUIFBRAND IN TARWERASSEN, DIE TOT NOG TOE ONVATBAAR WAREN

DOOR

DR A. J. P. OORT

De stuifbrand van de tarwe stelt ons steeds voor nieuwe problemen. Eenige jaren geleden was het de Bersée, die ons een teleurstelling bezorgde. Dit ras had tot dien toe voor weinig vatbaar gegolden, totdat in 1943 verschillende voor de keuring aangegeven perceelen moesten worden afgekeurd. Nu in 1945 is het de Chanteclair, een ras waarin practisch geen stuifbrand gevonden wordt, die voor een onaangename verrassing zorgt. Een veld voor de keuring aangegeven Chanteclair werd afgekeurd wegens het voorkomen van een te groot aantal stuifbrandplanten.

En als derde ras voegt zich hierbij de Staring, een ras dat door het Veredelingsbedrijf C.B. uit de kruising Vilmorin 23 $\times$ Juliana werd geselecteerd en aanvankelijk voor stuifbrand onvatbaar was.

Hoe zijn deze afwijkingen te verklaren? Zijn het waarnemingsfouten door te korte of onvoldoende observatie van de betreffende rassen? Of moet aan het optreden van nieuwe stuifbrandrassen gedacht worden?

Voor Bersée is de verklaring gemakkelijk te geven. Dit ras is weliswaar totaal onvatbaar voor de „gewone” Juliana- en van Hoek-stuifbrand (physio 1¹) en voor de physio's 2, 5 en 6, maar het wordt hevig aangetast door physio 3 en in iets mindere mate door physio 4. Bersée is nu vermoedelijk vrij van stuifbrand in ons land geïmporteerd en daarvan ook aanvankelijk vrij gebleven, omdat verreweg het veelvuldigst in ons land voorkomende Juliana- en van Hoek-stuifbrand geen vat op dit ras heeft. Vanwaar is de besmetting dan wel gekomen? Waarschijnlijk van Carma. Dit laatste ras is weliswaar weinig vatbaar, maar de stuifbrand, die het herbergt, is niet de gewone Juliana-stuifbrand, want daarvoor is ook dit ras onvatbaar. Maar Carma is vatbaar voor physio 3 en 4, dezelfde physio's waarvoor ook Bersée vatbaar is, zoodat Carma vermoedelijk de Bersée heeft besmet.

Voor Chanteclair en Staring ligt de zaak anders; Chanteclair bleek bij jarenlange onderzoekingen geheel onvatbaar voor de physio's 1, 2, 3 en 4. Voor 5 en 6 is de vatbaarheid bij kunstmatige infectie zo gering, dat dit ras voor de practijk als onvatbaar kan gelden.

Staring is jarenlang op het Veredelingsbedrijf C.B. met stuifbrand geïnfecteerd, waarbij nooit een stuifbrandplant werd aangetroffen. Nu traden er eenige jaren geleden eenige stuifbrandplanten op in niet geïnoculeerde Staring. Waar kunstmatige infectie niet slaagde, moet hier wel iets bijzonders aan de hand zijn. Bij kunstmatige infectie van Staring met deze spontaan optredende „Staring”-stuifbrand blijkt nu, dat dit ras voor deze stam in hooge mate vatbaar is.

In de literatuur zijn gevallen, waarbij nieuwe stuifbrandrassen optreden, eenige malen beschreven en het is dan ook aan te nemen, dat we bij de Chanteclair- en Staring-stuifbrand met iets dergelijks te doen hebben. Nadere onderzoekingen zullen hierover zekerheid moeten verschaffen. Voor de plantenveredeling is dit optreden van nieuwe physio's een groote drawback. Veelbelovende selecties kunnen op eenmaal een van hun waardevolle eigenschappen verliezen.

Laboratorium voor Mycologie
en Aardappelonderzoek

Wageningen, November 1945

¹) Afkorting voor fysiologisch ras.